

## Motion till riksdagen 2012/13:So220

av Eva Olofsson m.fl. (V)

# Subvention av preventivmedel

## Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om en utredning om subvention av akut-p-piller och andra preventivmedel.

## Motivering

Sverige har fortfarande ett högt antal oönskade graviditeter, vilket regeringen lyft fram vid ett flertal tillfällen de senaste åren. Man uttrycker också en vilja att minska dem. Ett sätt är att subventionera preventivmedel för ungdomar och unga vuxna, vilket både stöds av vetenskapliga studier (SBU 2012) och i departementspromemorian "Bättre förutsättningar för det förebyggande arbetet" (S2007:D).

Redan i dag subventioneras preventivmedel i landet, men skillnaderna mellan landstingen är stora. Enligt RFSU:s Sverigebarometer är preventivmedel i Norrbotten gratis upp till 25 år medan Västerbotten saknar subventioner helt, vilket innebär kostnader mellan 280 – 1 200 kr per år beroende på preparat. Blekinge, Dalarna Gotland, Uppsala, Östergötland, Kronoberg, Halland och Västra Götaland upphör med subventionen redan vid 19 år. Mer än hälften av landstigen/regionerna (12 av 21 st) subventionerar bara upp till 20 års ålder.

Att det råder sådan skillnad mellan de olika landstingen är orimligt och orättvist. Preventivmedel är en rättighet och ska tillhandahållas på lika villkor i hela landet. Det ska ingå olika preparat och metoder för att möta individuella behov. Den ekonomiska eller sociala situationen ska inte vara avgörande för om du kan skydda dig mot oönskade graviditeter.

För att förebygga en oönskad graviditet har en kvinna möjlighet att ta akut-p-piller så snart som möjligt efter det oskyddade samlaget eller då preventivmetoden misslyckats, för att på så sätt skjuta upp ägglossningen. Sedan 2001

**Fel! Okänt namn på**

säljs akut-p-piller receptfritt på apotek. De flesta ungdomsmottagningar delar i dag ut gratis akut-p-piller till ungdomar under 20 år men då mottagningarna inte har öppet på helgerna kan pillret vara svårt att få tag på i tid. Att köpa akut-p-piller på apoteket kostar runt 160 kronor, vilket är en ansevärd summa för någon som är under 20 år. Studier har visat att ökad tillgänglighet till akut-p-piller inte ökar det sexuella risktagandet. Ökad tillgänglighet till akut-p-piller liksom subventionering skulle vara en effektiv insats i arbetet med att förebygga oönskade graviditeter. Även detta är rekommendationer från Socialdepartementets arbetsgrupp för förebyggande av oönskade graviditeter (S2007:D).

Subventionering av preventivmedel är emellertid inte bara en fråga om att förebygga oönskade graviditeter. Det handlar också om att kvinnor påtvingas ett större ansvar för preventivmedel jämfört med män. Unga har i allmänhet inte särskilt stora ekonomiska marginaler. Unga kvinnor som tar ansvar för preventivmetoderna tar på sig kostnader som unga män inte har i samma utsträckning. Samtidigt är det ju också påtagligt att det är den unga kvinnan som påverkas mest av en oönskad graviditet. Hon får göra abort eller föda och ta ansvar för ett barn som inte var planerat att komma just då.

Att subventionera preventivmedel är ett sätt att delvis balansera upp denna orättvisa, även om det mest rättvisa på sikt är ett mer rättvist fördelat ansvar för preventivmedlen. Det måste bli självklart att unga män tar ett större ansvar än i dag när det gäller att förebygga oönskade graviditeter och smittrisk.

Frågan om vad det skulle kosta att subventionera preventivmedel är emellertid inte tillräckligt utredd. Socialdepartementets arbetsgrupp tog fram förslag på subventioneringsnivåer och åldersgränser, men kunde inte göra fullständiga kostnadsanalyser. Det behöver därför göras en ny utredning om subvention av akut-p-piller och andra preventivmedel. Detta bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

Stockholm den 25 september 2012

*Eva Olofsson (V)*

*Bengt Berg (V)*

*Amineh Kakabaveh (V)*

*Lena Olsson (V)*

*Marianne Berg (V)*

*Lars Ohly (V)*

*Mia Sydow Mölleby (V)*